ZENDEGI-SALAM
ضمیمه روزنامه خراسان
شنبه • ۱۶ شهریور ۱۳۹۸
۷ محرم ۱۴۴۱ • ۷ سپتامبر ۲۰۱۹
شماره ۲۰۱۹۰
۱۴۱۳

متهمان اصلی تنبلی کودکان

اگر از تنبلی و بی حوصلگی کودکتان کلافه شده اید، با اتهامات وارده به متهمان اصلی این پرونده و دفاعیات آن ها آشنا شوید

راضیه حسینی | خبرنگار

پرونده

بسیاری از ما در خانه حداقل یکی از بچه‌های دهه هشتاد، نودی را داریم که فکر می کنیم در تنبلی نظیر ندارند و وقتی با دوران کودکی خودمان مقایسه‌شان می کنیم، تفاوتی از زمین تا آسمان می بینیم. مشکل کجاست؟ چرا ما در کودکی پر از جنب و جوش بودیم و به قول معروف می خواستیم از دیوار راست بالا برویم ولی بعضی از بچه‌های امروز گاهی حوصله غذا خوردن هم ندارند و تا هفت، هشت بار صدای‌شان نکنی حاضر نیستند سر میز غذا بیایند؟ صبح‌ها باید با کلی ناز و نوازش از تخت بلندشان کنیم و تا سرویس بهداشتی همراه‌شان باشیم که مبادا از شدت خواب‌آلودگی در خروج از خانه را با در دستشویی اشتباه بگیرند! کجای کار ما به عنوان پدر و مادر می لنگد؟ اصلاً مشکل از ماست یا دوره و زمانه سازش با تنبلی کوک شده و به ما ربطی ندارد؟ بسیاری از والدین هر روز این ها را از خود می پرسند و جواب درستی پیدا نمی کنند. بیشتر بچه‌ها با اضافه‌وزنی که ناشی از کم تحرکی است در خانه نشسته‌اند و ترجیح می دهند عوض بازی‌های پر تحرک، با انواع و اقسام بازی‌های رایانه‌ای وقت بگذرانند. آیا واقعاً متهمان اصلی تنبلی کودکان ما فناوری‌های جدید و بازی‌های رایانه‌ای هستند؟ بازی‌هایی که روز به روز بر تعداد و تنوع‌شان افزوده می‌شود و دیگر حد و مرزی ندارند. نقش ما به عنوان والدین کجای این قضیه است؟ برای پیدا کردن متهمان و خواندن دفاعیه آن‌ها با ما همراه شوید و دلایل هر کدام را بخوانید. در نهایت تصمیم با شماست که کدام یک متهم ردیف اول خواهد بود و کدام تقصیر و تأثیر کمتری در تنبل شدن فرزندان‌مان دارد.

متهم ردیف اول | فناوری

اتهام: مشغول کردن بچه‌ها و تنبل کردن آن‌ها.

این روزها تبلت‌ها با اندازه های متفاوت مثل نقل و نبات دست بچه‌های دو، سه ساله به بالاست. تبلت‌هایی که پر از بازی‌های مختلف است و هر روز هم بر تعدادشان افزوده می‌شود. فقط کافی است چند دقیقه‌ای به مکالمه دو کودک هفت، هشت ساله گوش دهید تا از تعجب انگشت به دهان بمانید.

کودک اول: «این بازی رو از گوگل پلی دانلود کردم خیلی باحاله».

کودک دوم: «جدی؟ واسه منم شِیر ایت کن. آنلاین هم می‌شه بازیش کرد؟»

کودک اول: «آره. اتفاقاً نظراتش رو هم خوندم همه مثبت بود. خودم هم نظر مثبت دادم خیلی خوشم اومد. راستی ایمیلت چی بود؟»

این فقط یکی از وسایل ساده بازی بود. در مراحل پیشرفته‌تر به ایکس باکس و پلی استیشن می‌رسیم. از نظر بعضی خانواده‌ها کنسول های پیشرفته، اتفاق خوبی برای بچه‌هاست چون با امکاناتی که دارد کودک مجبور می‌شود از اعضای بدنش کار بکشد و حرکات حقیقی را در فضای مجازی انجام دهد و همچنین حین بازی چند تا مشت و لگد حواله زمین و آسمان کند و کمی تحرک داشته باشد. ولی باز هم از دنیای حقیقی دور است. این‌ها همه مشکلاتی است که فناوری با خودش به همراه آورده است. بماند که همه امکان خرید کینکت برای بازی های حرکتی را ندارند یا اگر داشته باشند هم با استقبال بچه ها مواجه نمی شود.

دفاعیه متهم:

اگر شما و بچه‌های‌تان طرز استفاده صحیح از فناوری و تکنولوژی را بلد نیستید تقصیر ما چیست؟ باز می‌رسیم به همان مثال معروف و تکراری که چاقو هم می‌تواند مفید باشد و هم مضر. مهم این است که چه کسی و چطور از آن استفاده کند.

اصلاً می‌دانید اگر ما نبودیم چه مشکلات فراوانی داشتید؟ چطور می‌خواستید به راحتی از کارت بانکی خودتان استفاده کنید و همین طور که یک پای‌تان را روی آن یکی گذاشته‌اید اینترنتی پول جابه جا و قبض پرداخت کنید؟

راحت‌ترین کار انداختن توپ در زمین ماست. بهتر است جای مقصر دانستن فناوری، بروید خودتان و اعضای خانواده‌تان فرهنگ استفاده درست از ما را بیاموزید.

متهم ردیف دوم | تلویزیون

اتهام: پخش کارتون‌های مختلف و متنوع از صبح تا شب در کانال‌های مختلف.

این روزها غیر از شبکه‌ای مختص کودکان که از صبح تا شب انواع کارتون‌ها و برنامه‌ها را برای بچه‌ها پخش می کند، بعضی شبکه‌های دیگر هم در ساعاتی از روز برنامه‌های مخصوص کودکان پخش می کنند. یعنی بچه‌ها در هر ساعت از روز می‌توانند با روشن کردن تلویزیون و رفتن به شبکه مخصوص خودشان تا ساعت‌ها پای تلویزیون بنشینند و تکان نخورند. این اوضاع را مقایسه کنید با دوران ما و زمانی که تلویزیون فقط از دو شبکه تشکیل می‌شد که یکی از شبکه‌ها آن هم فقط یک ساعت برنامه کودک پخش می کرد و نصفش صحبت‌های مجری بود و تذکر به ما برای عقب رفتن و ننشستن نزدیک تلویزیون. در کنار همه این ها تلویزیون های اینترنتی یا همان وی او دی ها هم هستند که تازه ترین محصولات روز دنیا را با دوبله های با کیفیت ارائه می کنند.

دفاعیه متهم:

بد کردیم برای بچه‌ها انواع کارتون‌ها را پخش کردیم و در هر کدام نکات آموزشی مختلفی را گنجاندیم؟ این برنامه‌ها که با زبان بچه‌ها درس زندگی یاد می دهد بهتر است یا کارتون هایی که قدیم می‌دیدید و تا اشک‌تان در نمی‌آمد و یک دل سیر برای هاچ زنبور عسل، پرین و کوزت گریه نمی کردید آرام نمی‌شدید؟ برنامه‌های من از صبح تا شب مخصوص گروه‌های مختلف سنی کودکان است. این که شما نظارت نمی کنید و بچه را رها می کنید پای تلویزیون، به من چه ربطی دارد؟ شما می‌توانید فقط به کودک‌تان اجازه دهید یک ساعت از برنامه‌ها استفاده کند و بعد من را خاموش کنید.

متهم ردیف سوم | خانواده

اتهام: وقت نگذاشتن کافی برای بچه‌ها و به بهانه مشغله‌های کاری آن ها را تنها گذاشتن.

پدر و مادری که از صبح تا بعد از ظهر و گاهی شب مشغول کار بیرون از خانه هستند و وقتی می‌رسند هم دیگر حالی برای وقت گذراندن با کودکان ندارند، نمی‌توانند نظارت درستی بر فعالیت بچه‌ها داشته و مراقب کم‌تحرکی آن‌ها و مشغول شدن‌شان با انواع بازی‌ها و تلویزیون باشند. برای والدین راحت‌ترین کار این است که بچه‌ها سرگرم تبلت و تلویزیون باشند تا آن‌ها بتوانند به کارشان برسند.

دفاعیه متهم

فکر می کنید ما بدمان می‌آید با بچه‌های‌مان وقت بگذرانیم، با آن‌ها پارک برویم و بازی کنیم؟ ما هم دوست داریم تفریح کنیم، با بچه‌ها قدم بزنیم و عوض نشستن پشت میز کار و فرمان خودرو، با خانواده وقت بگذرانیم. ولی مگر می‌شود؟ چطور باید از پس مخارج زندگی و قسط و قرض‌ها برآییم؟ چطور باید برای بچه‌ها کفش و کیف و لباس تهیه کنیم؟ ما برای راحتی و آسایش آن‌ها از صبح کله سحر تا شب می‌دویم دنبال یک لقمه نان حلال.

تازه شب هم که می‌رسیم مگر می‌شود در این خانه‌های کوچک با دیوارهای نازک که عطسه کنی همسایه‌ات می‌شنود، با بچه‌ها بازی کرد؟ فقط باید مراقب باشیم داد همسایه طبقه پایین در نیاید. بهترین راه هم نشستن بچه‌ها و ورجه وورجه نکردن آن‌هاست.

متهم ردیف چهارم | خانه‌های کوچک

اتهام: کوچک بودن و نداشتن فضای کافی برای تحرک بچه‌ها.

خانه‌ها روز به روز از متراژ و ضخامت‌شان کاسته و بر تعدادشان افزوده می‌شود. در این واحدهای آپارتمانی اگر بچه‌ها بخواهند هم نمی‌توانند تحرک داشته باشند و پدر و مادر هم ترجیح می‌دهند برای این که داد همسایه‌ها در نیاید، بچه‌ها گوشه‌ای بنشینند و مشغول بازی با موبایل یا تبلت باشند. آن قدر دیوارها نازک هستند که اعصاب طبقه پایینی از افتادن قاشق سر میز شام طبقه بالایی تحریک می‌شود و صبح داخل آسانسور حتماً به روی همسایه خودش می‌آورد و می‌خواهد از این به بعد بیشتر مراقب قاشقش باشد.

دفاعیه متهم

اولاً مگر ما خواستیم این قدر کوچک و نازک ساخته شویم. ما هم دل‌مان می‌خواست مثل پدربزرگ و مادربزرگ‌های‌مان حیاط‌دار بودیم، یک حوض آب داشتیم و درخت‌هایی پر از میوه. ولی چه کنیم که دیگر نه پول خرید خانه‌های حیاط‌دار توی جیب مردم است و نه زمینی برای ساخت‌شان مانده. تازه شما مردم باید کلی از ما تشکر کنید که اندازه‌مان با پول جیب شما یکی است وگرنه می‌خواستید چه کنید و کجا دنبال خانه بگردید؟ بی‌خود تنبلی بچه‌ها را گردن ما نیندازید. مگر این همه پارک و فضای سبز را از شما گرفته‌اند؟ بلند شوید دست بچه‌های‌تان را بگیرید و بروید پارک. بدوید، فوتبال بازی کنید و کمی چربی بسوزانید.

متهم ردیف پنجم | کوچه‌های ناامن

اتهام: شلوغی بیش از حد و امنیت پایین بعضی از کوچه‌ها.

در قدیم هر محله و کوچه ای شروع و پایان مشخصی داشت. همسایه‌ها به خوبی همدیگر را می‌شناختند و افراد غریبه را از آشنا تشخیص می‌دادند. بچه‌ها در این کوچه‌ها امنیت داشتند و به راحتی می‌توانستند بازی کنند. دخترها کنار در خانه‌ها بساط خاله‌بازی‌شان را پهن می‌کردند و پسرها مشغول فوتبال و بازی‌های دیگر می‌شدند. اما حالا محله‌ها به حدی شلوغ و پر از واحدهای بزرگ آپارتمانی است که به سختی می‌توان افراد حاضر در یک آپارتمان را شناخت. همسایه طبقه سوم تا به حال طبقه پنجمی را ندیده و اصلاً نمی‌داند چند نفر در آن واحد زندگی می‌کنند. این شرایط باعث شده کوچه‌ها دیگر محل امنی برای بازی بچه‌ها نباشند و آن‌ها ناگزیر در خانه‌ها محبوس شوند.

دفاعیه متهم

ما خودمان شاکی هستیم. از شما مردم، شما که عین مور و ملخ ریخته‌اید توی کوچه‌ها و محله‌ها و خواب خوش را از ما گرفته‌اید. قدیم ساعت ۱۰ شب پرنده پر نمی‌زد. ما هم در آرامش و سکوت می‌خوابیدیم. حالا اما شبی نیست که بدون سروصدای شما بتوانیم چشم روی هم بگذاریم. اصلاً شب و روزتان را با هم قاطی کرده‌اید. روز هم که می‌شود این قدر خودرو و موتور و دوچرخه از محله و کوچه رد می‌شود که سرسام می‌گیریم. حالا خودتان بگویید ما مقصر ناامنی هستیم یا شما؟ در ضمن اگر از بزرگ‌ترها بپرسید می‌گویند قدیم هم مشکلاتی مثل ناامنی بچه‌ها بود اما مثل الان اخبار دست به دست نمی‌شد و دل و جگر خانواده‌ها بیشتر بود. بچه بزرگ روی بازی بچه کوچک‌تر در کوچه نظارت می‌کرد و همه مواظب هم بودند.

متهم ردیف ششم | فضا و برنامه آموزشی برخی مدارس

اتهام: حیاط های کوچک، بی توجهی به زنگ ورزش و پر کردن وقت‌های خالی دانش‌آموزان با کارتون یا کلاس جبرانی!

قبلاً اگر معلم دیر می‌رسید یا مشکلی داشت بچه‌های کلاس به حیاط راهنمایی می‌شدند تا بازی کنند. الان حتی یک کلاس هم برای زنگ تفریح داخل حیاط مدرسه‌ها به خصوص غیرانتفاعی‌ها جا نمی‌شود؛ چه رسد به چند کلاس. بعضی مدارس در ساعت‌های بیکاری و زنگ‌هایی که بچه‌ها گاهی معلم ندارند یا درس معلم تمام شده، کلاس درس را تبدیل به یک سینمای کوچک می‌کنند و با دستگاه ویدئوپروژکتور که مخصوص تدریس است، برای بچه‌ها کارتون پخش می‌کنند. بله این راحت‌ترین کار برای آرام نگه‌داشتن دانش‌آموزان است و دیگر نیازی به داد و بیداد و مراقبت از آن‌ها نیست ولی آیا این راه درستی برای پر کردن وقت آن‌هاست؟

دفاعیه متهم

شما که نمی‌دانید این بچه‌ها چه آتشی می‌سوزانند وقتی توی حیاط می‌دوند و جیغ و داد می‌کنند. ناظم‌ها مدام باید حواس‌شان به دانش‌آموزان باشد تا بلایی سر خودشان نیاورند. شما بودید کدام را ترجیح می‌دادید، آرام نشستن بچه‌ها سر کلاس و سلامت ماندن آن‌ها یا جیغ و داد کردن و دویدن و خدای نکرده زمین خوردن‌شان؟

تازه این والدین هستند که از ما می‌خواهند زنگ ورزش کلاس جبرانی ریاضی بگذاریم، تقصیر ما چیه؟

حالا چه کنیم؟

با خواندن دفاعیه متهمان و اتهامات‌شان، این سؤال پیش می‌آید که با وجود همه این مشکلات، راه حل قضیه کجاست؟ آیا باید تنبلی بچه‌ها را گردن شرایط زندگی بیندازیم و دیگر هیچ تلاشی برای بهبود اوضاع نکنیم؟ شاید باید راه حل مشکل را در خودمان بیابیم. ما چقدر در زندگی روزمره تحرک داریم؟ از ساده‌ترین کار، مثل بالا رفتن از پله به جای آسانسور بگیرید تا پیاده‌روی و انجام ورزش‌های صبحگاهی. چه مقدار از زمان ما در یک شبانه‌روز صرف گشت و گذار در صفحات مجازی می‌شود؟

کودکان از ما می‌آموزند. نمی‌توان از کودکی انتظار داشت پی بازی رایانه ای نرود وقتی خودمان سرمان مدام توی گوشی موبایل است. در خانه، در محل کار، توی مترو و اتوبوس، هر جا که فرصتی پیدا کنیم سریع گوشی موبایل‌مان را بر می‌داریم و مشغول گشتن در فضای مجازی می‌شویم.

شاید وقتش شده باشد تا تغییر را از خودمان شروع کنیم. فضای مجازی را کنار بگذاریم و با کودکان‌مان وقت بیشتری را بگذرانیم. با آن‌ها بازی کنیم، پارک برویم و حتی می‌توانیم یک پیاده‌روی ساده خانوادگی ترتیب بدهیم و در راه با فرزندان‌مان حرف بزنیم. منع کردن کودک از بازی‌های رایانه‌ای و مجازی راه حل مشکل نیست بلکه فقط بچه‌ها را بیشتر تشنه به دست آوردن آن‌ها می‌کند. این بچه‌ها تا بزرگ‌سالی در آرزوی بازی‌های رایانه‌ای می‌مانند و بالاخره در سن و سالی که اصلاً مناسب نیست، پی آن می‌روند. پس بهتر است با مدیریت و نظارت و فرهنگ سازی عطش‌شان به بازی های رایانه‌ای در کودکی رفع شود و از طرفی بهترین راه این است فضای حقیقی را برای آن‌ها آن قدر جذاب کنیم که خودشان بودن در کنار ما و بازی با خانواده را به نشستن در یک گوشه ترجیح بدهند.

شاید بد نباشد اگر ساکنان آپارتمان‌ها هم کمی آستانه تحمل‌شان را بالا ببرند و در ساعاتی که زمان استراحت و خوابیدن نیست به سروصدای بچه‌های همسایه اعتراض نکنند. حتی چند خانواده با هماهنگی و همکاری روی بازی بچه‌ها در کوچه یا محوطه مجتمع‌های مسکونی نظارت کنند تا بچه‌ها، محصور در آپارتمان‌های ۷۰ متری نباشند.

برای داشتن بچه‌هایی کوشا و پر جنب وجوش باید همگی از پدر و مادر تا همسایه‌ها و مدارس دست به دست هم دهیم و شرایط را فراهم کنیم.

زندگی ماشینی خود به خود کم‌تحرکی و تنبلی را با خودش به همراه می‌آورد و این ما هستیم که باید تلاش کنیم در این سبک زندگی غرق نشویم و شرایط را برای خودمان و فرزندان‌مان بهتر کنیم.